

РОБОЧА ПРОГРАМА «ПЕДАГОГІЧНА (ПРОПЕДЕВТИЧНА) ПРАКТИКА»

I. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Заклад вищої освіти	Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Факультет	психології та соціальної роботи
Кафедра	педагогіки, початкової освіти та освітнього менеджменту; психології
Мова навчання	Українська мова
Розробники	кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, початкової освіти та освітнього менеджменту Т.В.Гордієнко; кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології О.П.Щотка
Освітня програма	«Середня освіта (Інформатика)»
Затверджено	Засіданням кафедри педагогіки, початкової освіти та освітнього менеджменту, протокол № 1 від 30.08.2021 р.; Засіданням кафедри психології, протокол № 1 від 30.08.2021 р.
Обсяг дисципліни	1,5 кредитів ЄКТС (45 годин)
Статус дисципліни	обов'язкова

2. ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета пропедевтичної педагогічної практики полягає в тому, щоб студенти поглибили свої теоретичні знання з психолого-педагогічних дисциплін, сформували уявлення про шляхи оволодіння педагогічною майстерністю, про підвищення вимог до особистості вчителя в сучасних умовах, оволоділи професійними вміннями й навичками, поглибили теоретичні знання про пізнавальну діяльність, індивідуально-психологічні особливості дитини та закономірності розвитку психіки на етапах дитинства та підлітковості, оволоділи вміннями організації й проведення психологічного дослідження, а також використання отриманих в дослідженні даних для оптимізації навчально-виховного процесу.

Завданнями пропедевтичної практики є:

- виховання у студентів поваги й любові до професії вчителя;
- формування творчої, активної, педагогічної позиції;
- розвиток умінь користуватися на практиці здобутими знаннями з психолого-педагогічних дисциплін;
- поглиблення теоретичних знань з педагогіки і психології;
- ознайомлення із шляхами удосконалення педагогічної майстерності вчителя;
- оволодіння вміннями організовувати спілкування з учнями, педагогами;
- формування умінь аналізувати педагогічні ситуації, окреслювати способи їх розв'язання;
- розвиток умінь організації та проведення психологічного дослідження і використання отриманих даних для оптимізації навчально-виховного процесу;
- розвиток спостережливості, формування дослідницької позиції та інтересу до індивідуальності дитини;

- операціоналізація теоретичних понять: «індивідуальність», «особистість», «пізнавальна діяльність», «спілкування», «наукова проблема», «наукова гіпотеза», «предмет дослідження», «науковий факт», «міра зв'язку», «інтерпретація» та ін.

Проходження педагогічної (пропедевтичної) практики сприяє формуванню:

Загальних та фахових компетентностей

ЗК9. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу відомостей з різних джерел, критичного мислення та прийняття обґрунтованих рішень, застосування знань у практичних ситуаціях, аналізувати та оцінювати результати власної діяльності.

ЗК11. Здатність до безперервного та активного навчання, самоосвіти, адаптації та дії в новій ситуації, особистісного та професійного розвитку.

ФК3. Здатність керувати власними емоційними станами, етичним розвитком і вихованням учнів.

ФК4. Здатність до рівноправної та особистісно зорієнтованої взаємодії з учасниками освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, колегами та стейкхолдерами.

програмних результатів навчання:

ПРН2. Уміння поєднувати теорію і практику, а також приймати рішення та виробляти стратегію діяльності для вирішення завдань освітньої програми з урахуванням загальнолюдських цінностей, безпеки для себе та спільноти, суспільних, державних та виробничих інтересів.

ПРН7. Уміння визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів, формувати мотивацію, організовувати пізнавальну діяльність, сприяти формуванню спільноти учнів.

ПРН8. Уміння усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами, конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, пояснювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

ПРН9. Уміння суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учасниками освітнього процесу та стейкхолдерами.

3. ВИМОГИ ДО БАЗ ПРАКТИКИ

3.1. Практику студентів Університету проводять на базах практики, які забезпечують виконання програми для відповідних ступенів.

3.2. Basis практики можуть бути ЗЗСО.

3.3. Основні вимоги до баз практики:

- здатність здійснювати кваліфіковане керівництво практикою студентів;
- надавати студентам право користуватися бібліотекою, методичним кабінетом, документацією, необхідною для виконання програми практики;
- можливість працевлаштовувати випускників університету;

3.4. Визначення баз практики здійснює керівництво університету на основі прямих договорів із ЗЗСО незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності.

3.5. В особливих випадках студенти можуть самостійно за погодженням із керівництвом університету обирати для себе базу практики і пропонувати її для використання з обов'язковим обґрунтуванням такого рішення (за умови забезпечення цією базою виконання програми практики та укладання договору).

3.6. За наявності в університету регіональних замовлень на підготовку фахівців, перелік баз практики надають органи, які формують ці замовлення. При підготовці фахівців за цільовими договорами з підприємствами (організаціями, установами) бази практики мають бути визначені у цих договорах.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПЕДАГОГІЧНОЮ (ПРОПЕДЕВТИЧНОЮ) ПРАКТИКОЮ В ЗЗСО

4.1. За організацію, проведення та контроль проведення практики відповідають ректор та перший проректор, проректор з науково-педагогічної роботи університету. Оперативні питання, пов'язані з організацією і контролем практики в університеті, вирішує завідувач практики.

4.2. Навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечує кафедра педагогіки, початкової освіти та освітнього менеджменту та кафедра психології.

4.3. До керівництва практикою студентів залучаються досвідчені викладачі кафедр.

4.4. Кафедра педагогіки, початкової освіти та освітнього менеджменту та кафедра психології:

- забезпечують високий науково-теоретичний рівень підготовки студентів до виконання завдань практики;

- призначають групових керівників практики (методистів);

- беруть участь у настановчих та підсумкових конференціях студентів-практикантів;

- забезпечують студентів необхідною навчально-методичною літературою;

- проводять консультації з актуальних проблем сучасної науки, з питань підготовки і виконання студентами завдань практики;

- здійснюють керівництво і контроль за проведенням практики;

- аналізують хід і результати практики, вживають заходів щодо її вдосконалення.

4.5. Керівники баз практики разом несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики студентів. Обов'язки безпосередніх керівників, призначених базами практики, зазначені в окремих розділах договорів на проведення практики.

Безпосередній контроль за роботою практикантів здійснює заступник директора:

1. Проводить інструктаж із питань проходження практики, правил внутрішнього розпорядку, техніки безпеки, охорони життя і здоров'я дітей.

2. Щоденно спостерігає і аналізує роботу практикантів.

4.6. Студенти-практиканти зобов'язані:

- до початку практики одержати в університеті направлення, методичні матеріали та консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

- своєчасно прибути на базу практики;

- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;

- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку;

- нести відповідальність за виконану роботу;

- організовувати свою діяльність у відповідності з вимогами базового закладу, виконувати правила внутрішнього розпорядку, розпорядження адміністрації бази практики та методистів практики. У випадку, коли студент не виконує вимог, що висуваються до нього, він може бути позбавлений права проходити практику в даному закладі освіти;

- своєчасно оформити звітну документацію та скласти залік з практики.

Студенти-практиканти мають право з усіх питань, що виникають у ході практики, звертатися до керівників практики університету, адміністрації бази практики, вносити пропозиції щодо вдосконалення організації практики, брати участь в роботі конференцій, нарад, користуватись бібліотеками.

До практики допускаються студенти, які:

- внесені до наказу ректора по університету про педагогічну (пропедевтичну) практику.

5. ЗМІСТ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА

Під час педагогічної (пропедевтичної) практики студенти знайомляться із системою освітньої роботи навчальних закладів, вивчають шкільну документацію; здобувають практичні уміння організації спілкування з дітьми різного шкільного віку, вчать аналізувати педагогічні ситуації.

Важливою складовою практики є робота з вивчення шляхів оптимізації організації пізнавальної діяльності учнів на уроках. Студенти під керівництвом методиста-психолога

розробляють програму дослідження, підбирають доцільні методи дослідження пізнавальної діяльності учнів на уроках, реалізують сплановану програму та навчаються застосовувати емпіричні дані для оптимізації організації пізнавальної активності учнів на уроках, вдосконалення навчально-виховного процесу в цілому. Все зазначене допомагає студентам поступово відкривати педагогічні закони, аксіоми та формули навчання, виховання та розвитку дітей. Студенти мають застосовувати на практиці набуті теоретичні знання, удосконалювати навички самопізнання, самооцінки, самоконтролю, самовиховання, мати культуру навчальної праці.

Програма пропонує індивідуальну та самостійну роботу студентів під час проходження педагогічної (пропедевтичної) практики. Самостійна робота передбачає організацію студентом спостереження за освітнім процесом в загальноосвітній школі, ведення щоденника практики, роботу в Інтернеті, створення індивідуальних творчих проєктів, підготовку звіту тощо.

При оцінюванні звертається увага на творчий підхід у виконанні завдань, новизну, оригінальність підходів, самостійність мислення, уміння працювати з різними джерелами інформації під час підготовки звіту про проходження практики.

6. ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ (ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ) ПРАКТИКИ

Після закінчення терміну практики здобувач вищої освіти зобов'язаний протягом тижня подати на кафедру психології та на кафедру педагогіки, початкової освіти та освітнього менеджменту в папці звітні матеріали.

Зокрема на кафедру психології мають бути надані наступні документи:

- 1) бланк-підсумок практики (**Додаток А**);
- 2) належно оформлений звіт про виконання двох завдань.

Звіт складається з двох частин, відповідно до виконуваних завдань. Титульний аркуш див. Додаток Б.

6.1. *Звіт про результати спостереження за організацією вчителем пізнавальної діяльності школярів під час уроку.* Основним змістом звіту є міркування, у яких студент-практикант оперує даними запису фактів спостереження під час уроку за організацією пізнавальної діяльності вчителем під час уроку, використовує для аналізу надану йому схему (Додаток В).

Структура звіту: 1) Основні параметри уроку (школа, клас, навчальний предмет, тема уроку); 2) Відредагований протокольний запис уроку; 3) Власне психологічний аналіз уроку з використанням протокового запису та пунктів схеми; 4) Висновки та рекомендації автору уроку; 5) Рефлексія виконання завдання: осмислення процесу та результатів психологічного аналізу уроку.

6.2. *Звіт про результати проведення бесіди з метою встановлення індивідуальних особливостей пізнавальної діяльності учня.* Основний зміст звіту – це міркування про проведення та результати бесіди щодо особливостей пізнавальної діяльності учнів, можливостей враховувати ці результати в індивідуальній розвивальній роботі з учнем (ученицею). В додатку Г наводяться зразки програми, протоколу бесіди, а також орієнтовна схема проведення бесіди з учнем.

Структура звіту: 1) Характеристика досліджуваного учня; 2) План бесіди щодо індивідуальних особливостей пізнавальної діяльності учня; 3) Характеристика створених для бесіди умов, прийомів налагодження контакту; 4) Протокол бесіди; 5) Висновки та рекомендації; 6) Рефлексія виконання завдання.

На кафедру педагогіки, початкової освіти та освітнього менеджменту в папці мають бути надані наступні документи:

- 1) бланк-підсумок практики (**Додаток А**);
- 2) щоденник практики, завірений керівником за місцем практики;

3) належно оформлений звіт-портфоліо про проходження пропедевтичної (педагогічної) практики.

4) системний аналіз уроку;

5) аналіз педагогічної ситуації.

6.1. Щоденник педагогічної (пропедевтичної) практики.

Щоденник практики – це документ, що відображає поточну діяльність здобувача вищої освіти, етапи виконання завдань. Ведення щоденника є обов'язковим під час проходження практики.

У щоденнику практики студент у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом.

Щоденник має бути підписаний керівником від бази практики і скріплений печаткою. **(Додаток Д)**

6.2. Звіт-портфоліо з педагогічної (пропедевтичної) практики.

6.2.1. Здобувач вищої освіти на основі зібраного під час педагогічної (пропедевтичної) практики фактичного матеріалу, здобутих знань і обсягу виконаних робіт відповідно до затверджені програми, збирає портфоліо, у якому висвітлює виконану роботу.

Звіт-портфоліо повинен певним чином узагальнювати здобутий студентом досвід практичної роботи і здатність самостійно виконувати завдання прикладного характеру і практичної спрямованості. Тому звіт-портфоліо повинен містити, в першу чергу, зібраний та відповідним чином опрацьований, систематизований і проаналізований практичний матеріал, одержаний під час проходження практики.

Звіт-портфоліо складається відповідно до робочої програми з проходження педагогічної (пропедевтичної) практики. Він пишеться в довільній розповідній формі відповідно до плану.

6.2.2. *Звіт-портфоліо повинен містити такі структурно-змістові компоненти:*

– титульний лист **(Додаток Е)**;

– Структурні компоненти звіту-портфоліо з педагогічної (пропедевтичної) практики:

1. Імідж закладу загальної середньої освіти (власна ідея; неповторна система звичаїв, традицій; якісні освітні послуги; оригінальна система навчання та виховання; тісна співпраця з батьками, громадськістю). Історія та сучасність ЗЗСО, особливості організації освітнього простору. Перспективи розвитку ЗЗСО. Побажання та рекомендації по вдосконаленню роботи ЗЗСО. Навчально-матеріальна база школи, оснащення кабінетів. Який кабінет закріплений за класом? Чи є в ньому класний куточок? Які рубрики в ньому представлені?

2. Робота в класі

●Характеристика учнівського колективу. Провести бесіду з учнями і з'ясувати наступне: Які уроки подобаються учням? Чому учні порушують дисципліну на уроках? Яким чином, на думку учнів, вчитель повинен встановлювати дисципліну на уроці? Які вчителі користуються авторитетом і чому?

●Бесіда з активом класу. Обговорення цікавих форм позаурочної роботи. Знайомство з системою громадських доручень у класі.

●Поспілкуйтесь з класним керівником і з'ясуйте наступне: Чи є у класі певні традиції? Яка психолого-педагогічна характеристика класу? Запропонуйте 7- 10 порад для керівництва учнівським колективом. На основі спостережень складіть професіограму класного керівника.

●Чим задіяні учні на перервах? Організуйте 2-3 перерви із застосуванням різноманітних форм роботи. Чи відчували Ви бар'єри у спілкуванні з дітьми?

●Особливості виховної роботи з учнями в другій половині дня (запитати у учнів класу, в яких гуртках, секціях, факультативах вони задіяні. Які є досягнення і перемоги?)

3. Самоаналіз: Яку користь Ви отримали з пропедевтичної практики? Які якості Вам необхідно сформулювати для успішної педагогічної діяльності? Яких помилок слід уникати студентам-практикантам під час роботи з дітьми?

6.3. **Системний аналіз уроку** із власними висновками за наступними напрямками: основні характеристики учнів на уроці; ефективність діяльності вчителя і учнів; загальна оцінка проведеного уроку **(Додаток Є)**.

6.4. **Аналіз педагогічної ситуації**, за якою студент-практикант спостерігав під час перебування в закладі загальної середньої освіти **(Додаток І)**.

7. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

7.1. Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання.

7.2. На захист практики студент має представити весь пакет документів, передбачених робочою програмою практики: бланк-підсумок, щоденник практики, звіт про виконання завдань з психології, звіт про виконання завдань з педагогіки (звіт-потрфоліо, системний аналіз уроку, аналіз педагогічної ситуації).

7.3. Перевіряють та оцінюють звітну документацію викладачі, призначені керівниками (методистами) практики наказом ректора по університету.

7.4. Оцінювання психологічної складової педагогічної (пропедевтичної) практики викладачем-методистом кафедри психології здійснюється в межах 50 балів.

Завдання 1. Спостереження за організацією вчителем пізнавальної діяльності школярів під час уроку - 30 балів.

Критерії оцінювання:

- Якість запису уроку;
- Рівень оперування знаннями про психічний пізнавальний процес і даними запису уроку в міркуваннях про урок;
- Зв'язок висновків із змістом аналізу та обґрунтованість педагогічних рекомендацій;
- Оформлення звіту;
- Глибина самоаналізу.

Шкала оцінювання:

1-9 – студент надав звіт, що не відповідає більшості критеріїв, є суттєві недоліки у підготовці, проведенні спостереження за організацією пізнавальної діяльності учнів, аналізі за схемою, звіт оформлений неякісно, рефлексія відсутня;

10-19 - отримує студент, який виконав завдання на достатньому рівні за всіма критеріями, допустив значну кількість неточностей під час оформлення звіту;

10-25 - отримує студент, який якісно виконав спостереження, оформив протокол, на його основі здійснив аналіз, демонструє незначні «прогалини» у теоретичному обґрунтуванні з допущеними несуттєвими помилками під час оформлення звіту;

26-30 - отримує студент, який дотримався усіх методичних рекомендацій з підготовки, проведення бесіди та її аналізу, якісно оформив звіт.

Завдання 2. Вивчення індивідуальних особливостей пізнавальної діяльності школяра методом бесіди – 20 балів.

Критерії оцінювання:

- Якість програми бесіди;
- Якість протокольного запису;
- Рівень оперування знаннями про пізнавальну діяльність учня;
- Зв'язок висновків із змістом аналізу та обґрунтованість рекомендацій;
- Оформлення звіту;
- Глибина самоаналізу.

Шкала оцінювання:

1-5 - студент надав звіт, що не відповідає більшості критеріїв, є суттєві недоліки у підготовці, проведенні та аналізі результатів бесіди, звіт оформлений неякісно, рефлексія відсутня;

6-11 - отримує студент, який виконав завдання на достатньому рівні за всіма критеріями, допустив значну кількість неточностей під час оформлення звіту;

12-17- отримує студент, який якісно виконав завдання, демонструє незначні «прогалини» практичних знань з допущеними несуттєвими помилками під час оформлення звіту;

18-20- отримує студент, який дотримався усіх методичних рекомендацій з підготовки, проведення бесіди та її аналізу, якісно оформив звіт.

7.5.Оцінювання педагогічної (пропедевтичної) практики викладачем-методистом кафедри педагогіки, початкової освіти та освітнього менеджменту:

Завдання 3. Ведення педагогічних спостережень із фіксацією їх у щоденнику практики (10 балів.):

а) щоденник на перевірку не представлений, або є лише спроби записів виконаної роботи **0-2 балів;**

б) ведення щоденника не повністю відповідає вимогам, записи в щоденнику не систематичні, зі значними недоліками, фрагментарно відображають результативність роботи, відсутні зауваження і пропозиції, висновки про результативність практики - **3-5 балів;**

в) ведення щоденника систематичне у відповідності із заданою структурою, відображено результати аналітичної роботи студента, представлено педагогічний аналіз кожного дня; однак відчуються труднощі у формулюванні висновків та пропозицій щодо удосконалення освітнього процесу - **6-8 балів;**

г) ведення щоденника систематичне, грамотне, відображує глибокий підхід до осмислення явищ та ситуацій виховного процесу; наявні елементи самоаналізу організації різних видів діяльності та особливостей комунікативної взаємодії; наявні обґрунтовані зауваження та пропозиції відносно вдосконалення освітнього процесу - **9-10 балів.**

Завдання 4. Звіт-портфоліо з педагогічної (пропедевтичної) практики (20 балів):

а) завдання на перевірку не представлено, або є лише спроба його оформлення - **0-2 балів;**

б) завдання розкрито не повною мірою, інформація частково структурована, текст не інформативний, наявні граматичні і фактичні помилки, інформація частково достовірна – **3-6 балів;**

в) переважна більшість завдання розкрито, інформація структурована, текст інформативний, незначні граматичні помилки, відсутні фактичні помилки, інформація достовірна – **7-15 балів;**

г) завдання розкрито повною мірою, інформація ретельно структурована, текст максимально інформативний, відсутні граматичні і фактичні помилки, інформація достовірна – **16-20 балів.**

Завдання 5-6. Системний аналіз уроку та аналіз педагогічної ситуації (по 10 балів)

а) схеми аналізів на перевірку не представлені, або є лише спроби оформлення виконаної роботи **0-2 балів;**

б) наявний у вигляді окремих спроб аналіз представленої роботи, відсутні висновки щодо ефективності або неефективності діяльності, поведінку суб'єктів освітнього процесу - **3-5 балів;**

в) представлено детальний аналіз уроку та ситуації; однак аналіз виконано на фрагментарному рівні, відсутнє адекватне використання психолого-педагогічної термінології – **6-7 балів;**

г) аналіз інформативний і глибокий, у відповідності із заданою структурою – **8-10 балів.**

8. Рекомендована література:

Основна:

1. Веретенко Т. Г. Загальна педагогіка. К.: ВД «Професіонал», 2014. 128 с.
2. Вишневецький О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : навчальний посібник. К. : Знання, 2008. 566 с.
3. Вікова психологія: Практикум. Керівництво до практичних та лабораторних занять / за ред. О.П.Щотки. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2012. 310 с.
4. Волик Л. В. Українська освіта та інноваційний режим діяльності педагога: ризики, пошуки, стратегії. *Шлях освіти*. 2012. № 4. С. 24-28
5. Дубінка М. Психолого-педагогічні умови забезпечення ефективності міжособистісного спілкування *Рідна школа* . 2017. № 4. С. 33-36.
6. Загальна психологія: Навчальний посібник в 2 т./ за ред. О.П.Щотки. Ніжин: НДУ ім.Гоголя, 2018. Т.1. 298 с.; Т.2. 258 с.

7. Калюжна Ю. І. Психологія взаємодії вчителя з учнями у педагогічному процесі. *Постметодика*. 2020. № 6. С. 22-25.
8. Педагогічна практика студентів у загальноосвітніх навчальних закладах (освітньо-кваліфікаційні рівні «бакалавр», «спеціаліст»): начальний посібник / Уклад.: Соловей М.І., Ніколаєва С.Ю., Спіцин Є.С., Кудіна В.В., Бражник Н.О., Демчук В.С. К.: Ленвіт, 2020. 133 с.
9. Психологічні завдання та психологічний супровід студентів під час педагогічної практики / за ред. О.І.Нещерет, О.П.Щотки. Ніжин: Видавництво НДУ ім. М.Гоголя, 2015. 168 с.

Додаткова

1. Кравцов І. Технологія класичного і сучасного уроку : комплексне використання засобів навчання на уроках. *Директор школи, ліцею, гімназії*. 2020. № 1. С. 93-97.
2. Савченко О. Системний підхід до модернізації змісту загальної середньої освіти. *Рідна школа*. 2010. № 1/2. С. 3-7.
3. Шидловська С. Організація роботи з підвищення науково-методичного рівня педагогічних працівників. *Нова пед. думка*. 2017. № 4. С. 18-21.
4. Щекатунова Г. Впровадження педагогічних інновацій як механізм ефективного розвитку загальноосвітнього навчального закладу *Рідна школа*. 2018. № 6. С. 23-26.

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про освіту» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Концепція НУШ URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

ДОДАТКИ

Додаток А

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

ПІДСУМКИ
ПЕДАГОГІЧНОЇ (ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ) ПРАКТИКИ

Студент (ка) **II** курсу **факультету природничо-географічних та точних наук** **денної**
форми навчання групи _____

_____ (прізвище, ім'я та по батькові)
проходив (ла) практику в _____

з _____ по _____ р.

Методист із психології _____

Методист із педагогіки _____

1. Завдання з психології:

№ з/п	Зміст завдань практики	Оцінка в балах		
		Максимальна кількість балів	Отримана кількість балів	Підпис
1	Спостереження за організацією пізнавальної діяльності школярів на уроці (якість ведення протоколу спостереження на уроці, рівень оперування знаннями про психічний пізнавальний процес і даними запису уроку в міркуваннях про урок, зв'язок висновків із змістом аналізу та обґрунтованість педагогічних рекомендацій)	30		
2	Вивчення індивідуальних особливостей пізнавальної діяльності школяра методом бесіди	20		
Всього:		50		

2. Завдання з педагогіки:

№ з/п	Зміст завдань практики	Оцінка в балах		
		Максимальна кількість балів	Отримана кількість балів	Підпис
1	Ведення щоденника психолого-педагогічних спостережень для опису побаченого і пережитого	10		

2	Створення звіту-портфоліо з фіксацією і оцінкою особистих досягнень за період практики	20		
3	Системний аналіз уроку	10		
4	Аналіз педагогічної ситуації, за якою Ви спостерігали під час практики	10		
Всього:		50		

Висновок атестаційної комісії:

ЗАГАЛЬНА ОЦІНКА ЗА ПРАКТИКУ:

за шкалою університету _____

за шкалою ECTS _____

за національною шкалою _____

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ ЗВІТУ З ПРАКТИКИ

**НІЖИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИКОЛИ ГОГОЛЯ**

Кафедра психології

**ЗВІТ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ (ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ) ПРАКТИКИ
(Модуль «Психологія»)**

Освітньо-професійна програма: «Середня освіта (Інформатика)»

Спеціальність: **014 Середня освіта**

Предметна спеціальність: **014.09 Середня освіта (Інформатика)**

Студента(-ки) _____ курсу, групи _____

Прізвище, ім'я та по батькові

База практики _____

Назва підприємства, організації, установи

Термін проходження пропедевтичної практики:

з _____ 20__ р. по _____ 20__ р.

Ніжин - 20__

ОРІЄНТОВНІ СХЕМИ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ОРГАНІЗАЦІЄЮ ВЧИТЕЛЕМ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

Організація уваги учнів

1. Як впливав учитель на увагу учнів на початку уроку? Наприклад, почав урок тільки тоді, коли учні заспокоїлись, чи почав працювати у галасі?
2. Чи повідомив мету уроку, можливо, якимось чином залучив учнів до формулювання мети та завдань уроку?
3. Чи завжди темп уроку був оптимальним для підтримки уваги школярів?
4. Чи можна сказати, що мова педагога була достатньо послідовною і виразною для підтримки уваги?
5. Як було організовано увагу учнів при використанні засобів наочності?
6. Чи реалізував учитель які-небудь прийоми підтримки і розвитку уваги учнів (інтригуючий вступ, використання цікавого матеріалу, звернення до власного досвіду учня, підкреслення практичного значення питання, спочатку – формулювання питання для всіх, а лише потім – викликання учня та інші)?
7. Форми навчальної роботи чергувалися чи урок у цьому відношенні вийшов одноманітним?
8. Чи мали місце на уроці форми організації учбової діяльності школярів, які викликали особливу уважність з їх боку? Чому це сталося?
9. Чи можна говорити про дисциплінарні впливи стосовно учнів, які відволікалися (пауза, погляд, опитування не тільки тих, хто піднімав руку, зауваження, попередження та ін.)?
10. Уявлення про які властивості уваги (об'єм, концентрація, стійкість, переключення розподіл) актуалізує даний урок, у яких епізодах?
11. Що можна сказати про співвідношення мимовільної та довільної уваги у різних фрагментах уроку?
12. Чи можна вказати фактори, що знижували увагу учнів?

Організація сприймання учнів

1. Чи сформулював учитель мету уроку, як вона була сприйнята учнями? Чи пояснювалося теоретичне значення теми?
2. Чи дотримувався учитель чіткого плану уроку?
3. Чи залучалися у ході викладу матеріалу міжпредметні зв'язки?
4. Чи використовувалися засоби активізації сприймання учнями нового матеріалу (використання попереднього досвіду та уявлень учнів для забезпечення сприймання, тобто створення умов для аперцепції)?
5. Чи можна говорити про різноманітність методів викладу матеріалу і їхнього впливу на сприймання (зорове, слухове, рухове, комбіноване) та способів допомоги учням виділення у сприйманому матеріалі основного, найбільш істотного?
6. Чи використовувалися засоби унаочнення, як вони впливали на особливості сприймання матеріалу?

7. Чи можна сказати, що мова педагога була достатньо послідовною і виразною для оптимального сприймання матеріалу?
8. Чи враховувалися вікові та індивідуальні особливості сприймання учнів?

Організація мнемічної діяльності

1. Чи викликав учитель в учнів установку на запам'ятовування?
2. Якими способами вчитель привертав увагу до того, що треба буде запам'ятати?
3. Які мнемічні здібності виявляли учні, які їх відповіді на запитання вчителя (осмислене чи механічне запам'ятовування матеріалу, тверде знання відповідних фактів, закономірностей, уміння передавати думки своїми словами, наводити приклади)?
4. Як урахує вчитель наявність декількох видів пам'яті (образної, словесно-логічної, рухової, емоційної)?
5. Як структурується, організовується матеріал для заучування, як дозується за обсягом та розподіляється у часі?
6. Чи організовується повторення матеріалу? Наскільки ефективними є використані прийоми актуалізації знань?
7. Що з поясненого матеріалу учні запам'ятали найкраще? Чим можна пояснити те, що саме цей матеріал запам'ятався краще?
8. Які асоціації викликав учитель із приводу матеріалу, який потрібно було запам'ятати?

Організація мислення учнів

1. Чи можна стверджувати, що організація мислення учнів шляхом постановки пізнавальних задач була однією із цілей уроку? Чи ефективно педагог контролював розуміння задач школярами?
2. Як часто вчитель стимулював учнів до осмислення вивченого і пояснюваного матеріалу? (Досягав кращого усвідомлення зв'язків між поняттями і закономірностями, просив уточнити рішення, якщо учень здійснив його інтуїтивно, та ін.).
3. Чи реалізувалися в ході пояснення якісь логічні прийоми (аналогія, порівняння, аналіз, синтез, абстрагування тощо) і чи спонукалися учні до використання цих прийомів?
4. Чи намагався вчитель розібратися в логіці рішення, запропонованого учнем? (Наприклад, ставив уточнюючі питання, просив учня представити усю послідовність міркувань, які привели до остаточної відповіді, та ін.).
5. Чи розвивав педагог у школярів уміння робити висновки із загальних закономірностей? Чи використовував для цього схеми, піктограми, моделі, таблиці, чи організовував їх застосування учнями?
6. Чи звертав увагу учня на протиріччя, що є у його відповіді?
7. Чи можна стверджувати, що вчитель викликав в учнів інтерес до матеріалу, що вивчався, і до процесу роботи з ним? (Демонстрував учням взаємозв'язок учбового матеріалу з їх пізнавальним досвідом, надавав ініціативу у виборі обговорюваних проблем і висуванні гіпотез, заохочував формулювання нестандартних рішень тощо.)
8. Чи можна стверджувати, що педагог пропонував учням завдання, які викликали інтелектуальні труднощі? Як управляв пізнавальною активністю учнів у проблемній ситуації (ставив навідні питання, пропонував перевірити гіпотезу експериментально, реалізував серію підказок та ін.)?

9. Чи продуктивно використані індивідуалізовані форми організації мисленнєвої діяльності?
10. При поясненні нового матеріалу і розв'язанні задач учитель орієнтувався тільки на учнів, які швидко засвоюють матеріал, чи звертав увагу і на учнів, які потребують додаткового часу для обдумування?

Організація створення образів уяви

1. Які ситуації уроку, з використанням яких засобів сприяли формуванню образів уяви у школярів?
2. Чи намагався вчитель формувати у школярів узагальненість образів? Як при цьому враховувалися індивідуальні та вікові особливості створення образів уяви?
3. Як формував учитель в учнів прийоми створення образів уяви (аглотинація, проведення аналогій, аналіз і синтез по шляху зменшення і збільшення, прийоми типізації)?
4. Які прийоми використовував учитель для об'єктизації в учнів образів уявлень та уяви?
5. Чи були використані на уроці прийоми з метою актуалізації у школярів творчих можливостей?
6. Який вид уяви переважав в учнів на уроці? Як співвідноситься виявлений домінуючий вид уяви з метою та змістом уроку?

ПРОТОКОЛ СПОСТЕРЕЖЕННЯ

за організацією пізнавальної діяльності учнів на уроці

ІІІ вчителя _____

Тема уроку _____

Клас _____ Дата _____ Час _____

ІІІ дослідника _____

Дії вчителя	Дії учнів	Зауваження по окремих позиціях аналізу

Додаток Г

1. Готуючись до бесіди, Вам необхідно скласти її орієнтовний план у формі таблиці:

Загальна мета бесіди:		
Зміст запитань	Мета	Прогнозована відповідь респондента

2. Познайомтесь з орієнтовним планом бесіди.

**ОРІЄНТОВНИЙ ПЛАН БЕСІДИ
НА ТЕМУ «ІНДИВІДУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПАМ'ЯТІ ШКОЛЯРА»**

Мета: визначити індивідуальні особливості пам'яті підлітка

Зміст запитань	Мета	Прогнозована відповідь респондента
Що означає для тебе вислів «мати розвинену пам'ять?»	З'ясувати зміст еталонного уявлення підлітка	
Як ти загалом оцінюєш свої здібності до запам'ятовування навчального матеріалу? Чому саме так?	Визначити рівень самооцінки мнемічних здібностей	
Чи можеш ти сказати про себе - «учень, що схоплює матеріал «на льоту»? Поясни свою відповідь.	Визначити швидкість запам'ятовування	
Наскільки точно тобі вдається відтворити при відповіді на уроці вивчений матеріал? З чим пов'язані неточності запам'ятовування?	Визначити точність запам'ятовування	
Чи виникають у тебе труднощі з відтворенням вивченого матеріалу через певний проміжок часу? Поясни свою відповідь.	Визначити міцність запам'ятовування	
Чи характеризує тебе такий вислів: «учень, що завжди може пригадати вивчене у потрібний для цього момент»? Поясни свою відповідь.	Визначити готовність до відтворення	
Образний чи словесний матеріал тобі краще запам'ятовується? Поясни свою відповідь.	Визначити переважаючий тип пам'яті	
Які прийоми для кращого запам'ятовування нового матеріалу ти застосовуєш?	З'ясувати розвиненість смислового та опосередкованого запам'ятовування	
Як ти дієш у випадку, коли потрібно запам'ятати нецікавий матеріал?	Визначити сформованість довільного запам'ятовування	

3. Під час проведення бесіди ви маєте вести протокол бесіди

ПРОТОКОЛ БЕСІДИ

ІІІ учня _____
 Клас _____ Вік _____ Дата _____ Умови проведення _____
 Характеристика шкільної успішності _____
 ІІІ дослідника _____

Висловлювання дослідника	Висловлювання досліджуваного	Поведінка досліджуваного

Додаток Д

Форма ведення щоденника

Поточна щоденна діяльність під час пропедевтичної практики фіксується в хронологічній послідовності за такою формою

Дата	Зміст роботи, проведеної за день	Психолого-педагогічний аналіз, роздуми, висновки, пропозиції, зауваження

Додаток Е

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ ЗВІТУ З ПРАКТИКИ

НІЖИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИКОЛИ ГОГОЛЯ

Кафедра педагогіки, початкової освіти та освітнього менеджменту

ЗВІТ-ПОРТФОЛІО ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ (ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ) ПРАКТИКИ

Освітньо-професійна програма: «Середня освіта (Інформатика)»

Спеціальність: **014 Середня освіта**

Предметна спеціальність: **014.09 Середня освіта (Інформатика)**

Студента(-ки) _____ курсу, групи _____

Прізвище, ім'я та по батькові

База практики _____

Назва підприємства, організації, установи

Термін проходження виховної практики:

з _____ 20__ р. по _____ 20__ р.

Додаток Є

Алгоритм аналізу уроку

Час уроку	Етапи уроку	Хід уроку		Психолого-педагогічні спостереження, роздуми, висновки і пропозиції
		Діяльність вчителя	Діяльність учнів	

Додаток І

Алгоритм аналізу педагогічної ситуації

	Етап аналізу	Сутність етапу
1	Характеристика педагогічної ситуації	Умови, обставини та особливості навчально-виховного процесу
2	Учасники педагогічної ситуації	Індивідуальні особливості, цілі та мотиви поведінки в педагогічній ситуації, позиція по відношенню один до одного учасників ситуації.
3	Характеристика взаємин учасників педагогічної ситуації	Особливості міжособистісних стосунків, стилі спілкування.
4	Розробка проекту майбутньої педагогічної взаємодії	Можливі дії вчителя, можливі види діяльності, можливі варіанти розв'язання.